

ANTROJI DALIS

D R A U G A S

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

Saturday supplement

1989 m. gruodžio mėn. 23 d. / December 23, 1989

Nr. 250(46)

KERTINĖ PARAŠTĖ

Magnificat...

Krikščioniškoji tradicija savo šaknis turi Senajame Testamente, kuris, liudydamas Dievo sandorą su savo tauta, tuo pačiu metu užrašo Izraelio tautos istorinę patirtį, jos pagrindinius rūpesčius ir lūkesčius — kurie visi yra patikimi Dievo dėmesiu su nuosirdžiu tikėjimu, kad Viešpats Dievas priims juos į savo širdį ir ateis savo tautos gelbėti. O istoriniai įvykiai, kurių pasekmės yra palaimingos Izraeliui, interpretuojami kaip savo tautą globojančio ir gelbstinčio Dievo veiksmas. Izraelis padėkos giesme savo Viešpačiui išsilieja po kiekvienos žemiškos pergalės — ar asmeniškios kurio nors įkvėpto autoriaus, ar visos tautos įvardėto nesibaigiančiose jos kovose su savo priešais. Visa tai rodo Senojo Testamento tikėjimo šerdį: Dievas dalyvauja savo tautos istorijoje.

Krikščioniškosios tradicijos egzogečiai teisingai yra nurodę, kad Izraelis galbūt per daug buvo susitelkęs į savo viltį, kad Dievo jam siunčiamas išgelbėjimas bus žemiškas — Izraelis bus išaukštintas visų kitų tautų tarpe ir jo priešai bus galutinai sutriuškinti. Ir Izraelio laukiamas Mesijas turėjo būti jo žemiškos karalystės valdovas. Tačiau, atsimindami Jėzaus Kristaus teigimą, jog jis neatėjo panaikinti Senosios Sandoros, o verčiau ją įvykdyti, neklystumėme, rimtai priimdami šį Izraelio tikėjimo aspektą, kuris yra ir krikščionybės paveldas: Dievas dalyvauja istorijoje. Jis ateina savo tautos gelbėti istoriniuose jos vingiuose, jos kryžkelėse, nes Dievo užmojis žmonijai žemėje yra taika, teisingumas ir gailėstingumas. Ir čia iškyla kita Senojo Testamento tikėjimo gija, intymiai surišta su įsitikinimu, kad Dievas veikia istorijoje. Maloningo Dievo užmojo žmonijai pagrindinis bruožas yra Dievo išskirtinis rūpestis skriaudžiamaisiais, kenčiančiais vargą, nedalią ir nelaisvę.

Krikščioniškajame tikėjime galutinė Dievo pergalė yra regima tikrai viso pasaulio eschatologinėje pabaigoje. Tačiau abidvi aukščiausi minimos gijos, ateinančios iš Izraelio tikėjimo, yra inkorporuotos į krikščionybę, ją persmelkia pačiuose jos pagrinduose. Viena — Viešpaties Dievo įsikūnijimas, tapimas žmogumi ir

gyvenimas tarp mūsų yra aiškiausias ir glaudžiausias, koks tik begali būti, Dievo įsijungimas į istoriją. Antra, kaip tik ši įsikūnijimo, Viešpaties Jėzaus Kristaus gimimo šventė, Kalėdos — su ta švėnte perpintu Dievo žodžiu ir to įvykio vaizdavimo tradicija išryškina mums Dievo rūpestį šio pasaulio mažaisiais, taigi ir mumis. Betliejaus prakartėlė, kurioje ant edžių guli naujagimis kūdikis, silpniausias kūrinioje, šildomas gyvulių kvapo, piemenys laukuose, kuriems pirmiesiems paskelbiamas Dievo siunčiamas išganymas — visi šitos Šventosios Nakties įvaizdžiai liudija ir Senojo Testamento tikėjimą: Viešpats Dievas atskleidžia ir pasaulio mažuosius ir silpnuosius, jis juos pakelia iš jų beviltiškos padėties savo pažadu, jis vaduoja belaisvius. Viešpats girdi jam siunčiamą žemės skundą.

Būdinga, kad Marija, po angelo jai apreiškimo, kad jai gimisiantis kūdikis bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi, aplankiusi savo giminaite Elzbieta, kuri taip pat įtikėjusi Viešpaties pažado jai išpildymu, prabyla Senojo Testamento motyvais, jog Dievas išaukština nuolankiuosius:

*Mano siela šlovina Viešpatį,
mano dvasia džiaugiasi Dievu,
savo Gelbėtoju,
nes jis pažvelgė į savo nuolankią
tarnaitę...
nes didžiųjų dalykų padarė man
Visagalys,*

*ir šventas yra jo vardas!
Jis maloningas iš kartos į kartą
tiems, kurie jo klauso.
Jis parodo savo rankos galybę
ir išsklaido išdidžios širdies
žmones.*

*Jis numeta galiūnus nuo sostų
ir išaukština mažuosius.
Alkstančius gėrybėmis*

*apdovanoja,
turtuolius tuščiųis paleidžia.
Jis ištiesė pagalbos ranką savo
tarnui Izraeliui,
kad minėtų jo gailėstingumą,
kaip buvo žadėjęs mūsų*

*protėviams —
Abraomui ir jo palikuonims per
amžius.*

(Lk 1, 47-48, 49-55)

Neįmanoma šitų mūsų hebraiškojo-krikščioniškojo tikėjimo įžvalgų nesusieti su mūsų pačių

(Nukelta į 2 psl.)

Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjimas — jau ir dar ne

ANTANAS RUBŠYS

Jau baigiasi antrasis tūkstantmetis nuo Kristaus gimimo, jau baigiasi ir dvidešimtas amžius. Žiūrint atgal, mūsų šimtmetis buvo nepaprastai nuožmus mums asmeniškai, mūsų tautai, visai žemei. Du pasauliniai karai: grūmėsi vokiečiai ir rusai — dvi tautinės imperijos, grūmėsi dvi ideologinės imperijos — naciai ir sovietai. Po karų ėjo šaltasis karas su mūsų tautos partizanų kovomis, Korėja, Vietnamu, Afrikos svirduliuavimu iš kolonizacijos į laisvę, Palestinos intifada... Lietuva šis šimtmetis ne tik pabūdino trumpai laisvei, bet ir apipilė — prakalbino kone kiekvieną mūsų šeimą per kaulus.

Mūsų šimtmetis dar nepasibaigė. Dar liko dešimt metų. Būdinga, kad nuožmusis šimtmetis pradėjo ūmai švelnėti. Girdėti spartus istorijos puslapių šlamėjimas. Ar kas galėjo tikėtis, kad žmonės kuomet nors pralaužt aukštą ir stipriai saugomą Berlyno sieną, kad Lenkija, Vengrija, Bulgarija, Rytų Vokietija, Čekoslovakija — šios tautos — gyvens laisvėjimu? Ar kas galėjo laukti Vingio parko stebuklo Vilniuje, Sajūdžio, Laisvės Lygos, *Katalikų pasaulio?* Mums užėmė žadą žmonių rankų grandinė per Baltijos šalis — žmonių rankų grandinė nuo Vilniaus iki Talino! Mūsų akis pripildo ašaromis milžiniški sovietų lėktuvai su tremtinių karstais — kaulais iš Sibiro tundra kapams tėvynėje.

Mūsų šimtmetis jau baigiasi, bet dar liko dešimt metų. Laikas ir įvykiai alsuoja pašaukimu gyventi dabar ateities jėga, susitikti su ateities prasme ir laime dabar — laikas ir įvykiai šaukia būti istorijos kūrėjais, o ne aukomis. Jau ir dar ne!

Kas yra istorija? Plaukimas laiko upe, kurioje vyksta nuožmi klasių kova? Ši istorijos samprata jau sukūžo, bet dar prašosi laime persitvarkyti. Gruodžio mėnesio pradžioje Viduržemio jūroje prie Maltos salos įvyko viršūnių pasitarimas. Susitiko pasitarti du mūsų pasaulio svarbūs ir galingi asmenys. Būdinga, kad jiedu susitiko tik pasitarti, o ne dalytis pasauliu — geriau pasakius, pasidalyti įžvalga, kad paskutinė mūsų šimtmečio imperija nesirėmė klasių kova, bet smurto jėga, nesukūrė rojus, bet pastatė pragarą — ne imperija, bet žmonės ir tautos lemia žemės ateitį. Žmonės ir tautos griaua imperiją ne ginklu, bet nauja istorijos samprata — tautine sąjima, kuri remiasi žmogaus ir tautos teisėmis. Mūsų tautiečiai tėvynėje, užaugę imperijos priespaudoje, drąsiai galvoja,

Hugo van der Goes (1440-1482)

Piemenėlių pagarbimas,
Ažuolo medis, 97 x 240

planuoja, ruošiasi ateičiai. Nes ne imperijos valdo pasaulį, bet žmonės ir tautos su viltimi ateičiai. O ateities jėga — viltis turi du tėvus — tėvą ir motiną: pyktį/nerimą ir drąsą. Pykstama ir nerimstama, nes yra dalykų, kurie neturi būti, gyvenama drąsa, nes dar nėra dalykų, kurie turi būti. Kas įgalina žmogų ar tautą pykti/nerimti ir būti drąsiam? Tikėjimas Dievu! Tikime vieną Dievą, visagalį Tėvą, dangaus ir žemės Kūrėją...

Tikėjimas Dievu, kuris yra ne tik visatos Kūrėjas, bet ir laiko bei įvykių — istorijos Viešpats, išpažįstas, kad Dievas įsijungė į žmogaus ir tautų istoriją savo atėjimu sutaisyti žmogų, istrigusį gyvenimo raizgynę, su savimi. Advento liturgija ir nuotauka *sudabartina* Dievu, Kūrėju ir Viešpaties, atėjimą. Pats žodis „adventas“ lotynų kalboje reiškia „atėjimas“. Atėjimą — įsijungimą į žmogaus būti ir buitį švenčiame trejopu požūriui:

1. kaip praeities įvykių,
2. kaip dabarties tikrovę/būklę,
3. kaip ateities viltį.

Atėjimas jau įvyko ir yra praeities įvykis, nes jau Jėzus gimė, gyveno, darbu ir žodžiu apreiškė Dievo užmojų žmonijai, jau mirė ir buvo prikeltas. Tai įvyko bemaž prieš du tūkstančius metų. Atėjimas yra dabarties tikrovė/būklė, nes Jėzuje Kristuje esame nauja kūrinija (žr. 2 Kor 5, 17; 1 Jn 4, 16). Dvasios galia ir veda, mi, džiaugiamės *dabar* širdies ramybe ir džiugesiu, turime dovana ir uždavinį — „Gabe und Aufgabe“ (Fil 2, 13). Esame Kristuje, einame su Kristumi, bėgame su Kristumi, vejame Kristų. Būti „Kristuje“ yra tolygu būti „Dvasioje“, nes „Viešpats yra Dvasia“. Dvasia yra Dievas Kristuje — pats Dievas per Kristų įgalina, drąsina, apšviečia, šildo, pašvenčia.

Atėjimas yra dar ir ateities viltis. Būti krikščioniu gyvenime reikia švesti ne tik praeities atėjimą, ne tik sudabartinti šį atėjimą švente ir sakramentais, bet ir laukti atėjimo, kuris dar įvyks. Švėsdami Adventą ir Kalėdas, patiriame „jau ir dar ne!“ — du atėjimus.

Pirmasis Atėjimas

Žydai laukė, kad Mesijas savo atėjimu sukurs mesijine palaima sklindančią karalystę, išlaisvins juos iš svetimųjų priespaudos, išvys iš jų krašto okupantus romėnus,

padarys žydų tautą pergalingą, o tautas pajungs Mozės įstatymui. Šitokią laukimo nuotauką liudija Jėzaus mokinių klausimas prieš jam žengiant į dangų: „Viešpatie, gal tu šiuo metu atkursi Izraelio karalystę“ (Apd 1, 6).

Mesijo laukimas tarp žydų turėjo politinį ir medžiaginį — šiaurini pobūdį. Žydų tautos vilties skalė turėjo platų diapazoną/apimtį: nuo zelotų terorizmo ligi regmės, kurią įamžina Zacharijo giesmės *Benedictus* žodžiai: „...jog mus išgelbės nuo priešų ir iš rankos tų, kurie mūsų nekenčia...“ jog leis mums, išvaduotiems iš priešų rankos, be baimės jam tarnauti per visą gyvenimą šventumu ir teisumu“ (Lk 1, 71.74-75).

Dievo Sūnaus tapimas Žmogumi buvo istorinis/vienkartinis Dievo atėjimas dalyvauti ir žmogaus būtyje, ir buitėje, ir likime. Jėzus žinojo, kad jis savo tarnystėje — darbas ir žodžiais — įgyvendina Tėvo karalystę — išganymo rūpestį. Jis žinojo, kad Dvasia yra jame. Nazareto sinagogos pamaldose jis skaitė Izaijo pranašystę: *Viešpaties dvasia ant manęs... kad neštiau gerąją naująją vargdieniams.*

Pasiuntė mane šelbti belaisvius išvadavimo, akliesiems — regėjimo, siuntė vaduoti prislėgtųjų ir šelbti Viešpaties malonės metu.

Toliau skaitome: „Užvėręs knyga, Jėzus gražino ją patarnautojui ir atsisėdo; visų sinagogoje esančių akys buvo įsmėigtos į jį. Ir jis pradėjo jiems kalbėti: „Šiandien išsipildė ką tik jūs girdėti Rašto žodžiai!“ Lk 4, 18.21).

Jėzaus tarnystės viršūnė buvo nesuardomoji Naujoji Sandora, nes jos ištaka yra dieviškosios ir žmogiškosios prigimčių jungtis jo Asmenyje. Ši Naujoji Sandora buvo užantspauduota Eucharistijos įsteigimu: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas... Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujuje, kuris už jus išliejamas“ (Lk 22, 19-20). Dievo išganymo planas — rūpestis žmogumi, apreiškėtas per Kristaus tarnystę, skatina Tautų apaštala Paulių klausiti:

Tai ką dėl viso šito pasakysime? Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?! Jeigu jis nepagalėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus — kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?! Kas gi mus atskirs nuo Kristaus meilės? Ar vargas? ar priespauda? ar

persekiojimas? ar badas? ar nuogumas? ar pavojus? ar kalavijas?... visa mes lengvai nugalime dėlei to, kuris mus pamilo. Ir aš esu tikras, — pabrėžia Apaštalas, — kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra Viešpatyje Kristuje Jėzuje (Rom 8, 31-35. 37-39).

Atėjimas — dabarties būklė/tikrovė

Dievas savo žodžio laikosi. Anot psalmisto, „Aš su tavim [Dievu] nebijočiau pulti tvirtovės, su Dievo pagalba peršokčiau mūrą aukščiausia“ (Ps 17 [18], 30).

Žiūrėdami atgal į praeitį, matome, kad Dievas *jau atėjo* į istorijos vingius ir mūsų pačių raizgyną; žiūrėdami pirmyn į ateitį, dar laukiame, kad Dievas ateis. Nors lemtingasis mūsų tarp Dievo ir blogio — tarp Dievo ir žmogaus įžūlumo/nuodėmės padarinių — *jau* yra įvykęs ir laimėtas, tačiau visapūsė pergalės diena dar *tebėra* ateityje. Taigi švenčiame ne vieną, bet du atėjimus: švėsdami buvusį atėjimą, minime su dėkingumu išganymo planą, švėsdami būsimajį atėjimą, laukiame su drąsia viltimi išganymo pilnatvės.

Atėjimo šventimas — Adventas turi dvigubą inkarą: atsimeiname su nuostaba ir dėkingumu, laukiame su pasitikėjimu ir viltimi. Giesmė, muzika, atvira širdimi artimui švenčiame Naktį — liturginiu išgyvenimu pasiūntame tarpduryje tarp dviejų atėjimų — lemtingojo atėjimo Betliejaus prakartėleje ir baigminio atėjimo garbėje.

Naktis su Prakartėle — Bernelių mišiomis mus užburia angelų ir piemenėlių giesmė. Naktį pajaučiame, kad *jau* Dievas yra su mumis — Naktis, kurioje švenčiame Dievo atėjimą yra „tylioji ir šventoji“ — mūsų tautosakoje net gyvuliai tą naktį šneka. Prakartėlė sutelkia apie save vaikus, sukulpo jaunus ir senus klausytis, ką sako Dangaus angelai ir Žemės benamiai — piemenėliai. Naktį, kurioje švenčiame atėjimą, reikia giliau įsijausti į Dievo rūpestį žmogumi ir pajauti šio likiminio įvykio tikrovę ir asmeniškumą, ir šeimoms, ir tautos gyvenime. Kas tik išpažįsta Jėzų Dievo Sūnumi,

bet nepajaučia, kad Dievas *jau* atėjo ir dar ateis, tas nepažįsta nei savęs, nei savo, kaip Dievo vaiko, paveldo.

Dievo Sūnus atėjo tam, kad ateistų, teisumu sutaisyty žmones su Dievu, duoty žmogui naują širdį ir Dvasią.

Širdis šventajame Rašte yra žmogaus mintijimo ir apsisprendimo vieta. Širdis, pagal mūsų fiziologiją, yra meilės ištaka. Atėjimo tikrovės *sudabartinimas* šventimu atkuria, atnaujina, įžiebja širdies polėkius taip, kad *dabar* pajaučiame ilgęsį dar būsimo atėjimo. Žodis „dvasia“ šventajame Rašte paženkliną paslaptingas tikroves: kūrinio-žmogaus dvasią ir Kūrėjo-Dievo Dvasią. „Dvasia“, pagal mūsų žodyną, yra tai, kas išskvepiama, oras iš burnos, psichinės žmogaus jėgos kaip veikimo akstinas, tikroji prasmė bei dalyko esmė. Žmogus-kūrinys yra dvasingas — perdem savitas Dievo kūrinys žemėje. Savo dvasingumu žmogus viršija bet kokį kitą, turintį gvybę, žemės kūrinį. Būdamas dvasingas, žmogus gali būti atviras ir pavaldus Dievui. Atėjimo šventimas kaip tik ir turi tikslą atnaujinti Kūrėjo žmogui diegtą atvirumą ir pavaldumą Dvasiai bei skatinti žmogaus dvasios imlumą.

Simeonas Luko evangelijoje yra šaunus pavyzdys žmogaus, kuris tikėjo Dievo atėjimą ir jo ilgejosi. Šventasis Raštas liudija, kad jis buvo teisus ir dievobaimingas vyras, laukiantis Izraelio paguodos, ir šventoji Dvasia buvo su juo. Simeonas sėmėsi daug vilties ir džiaugsmo iš Dievo pažado ateiti. Simeonas savo akimis matė kūdikį Mesiją... Esame panašioje būklėje kaip ir Simeonas. Savo akimis matome kūdikį-Mesiją Prakartėleje. Tačiau ne visi Dievo pažadaai buvo įvykdyti su Jėzaus gimimu-tarnyste. Dievo užmojo paslapyje yra ne vienas Mesijo-Kristaus atėjimas, bet du. Jau atėjo ir dar ateis! Panašiai kaip Simeonas ir mes turime šventąją Dvasią, kad „su palaiminga viltimi lauktume mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus atėjimo“.

Antrojo Atėjimo laukimas

Dievo išganymo planas nėra vienas atėjimas — dramatiškas blogio sunaikinimas, vienkar-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numeryje:

Magnificat... • Jau ir dar ne • Dalios Eidukaitės-Fanelli rečitalis • Tautosakininkas Norbertas Vėlius Chicagoje • Vytauto Landsbergio kalba, uždarant Mokslo ir kūrybos simpoziumą • Balio Augino eilėraščiai • Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo įvertinimas • Išeivijos mokslininkai, išrinkti į Vytauto Didžiojo universiteto steigiamąjį senatą

Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjimas — jau ir dar ne

(Atkelta iš 1 psl.)

tinis veiksmas, kuriuo įgyvendinama teisumas. To laukė žydų tauta. Tikrovėje Dievo užmojis turi dvi fazes — atėjimą. Pirmasis atėjimas nugalėjo Piktąjį ir tamsos jėgas. Pirmuoju atėjimu prasidėjo Dievo karalystė — dalyvavimas žmogaus būklėje. Antrasis atėjimas — Jėzaus Kristaus grįžimas atbaigti išganymo tarnystės — įvykis kartu su visuotiniu Teismu ir mirusiųjų prisikėlimu. Piktasis bus sutriuškintas ir Dievo tauta bus išlaisvinta nuo kasdieninių grumtynių su blogiu. Tarpinis tarp šių dviejų Atėjimų yra Bendrijos — krikščionybės amžius. Mes jame gyvename. Jame skelbiama žemėje Geroji Naujiena. Bendrijos amžiuje Jėzus Kristus yra arti, bet pridengtas šydu. Tai Dievo žodžio ir sakramentų amžius — amžius ženklų, kurie sudabartina Jėzaus mokymą ir išganymą. Antruoju atėjimu Jėzus Kristus įgyvendins išganymo pilnatvę. *Aprėškimo Jonui* knygoje rašoma:

Broliai Hubert ir Jan Van Eyck (15-ojo amžiaus pirmoji pusė)

Avinėlio pagarbinimas, 1432 Ghent'o altorius (centras)

nauja! Ir sako: „Rašyk, nes šitie žodžiai patikimi ir tikri!“ Ir jis man pasakė: „Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga“ (Apr. 21, 1-6).

Naujoji Sandora — krikščionybė turi savo ištaką ir šaknis Jėzaus Kristaus pergalėje. Tas, kuris sako: „Štai aš visa darau nauja!“, yra Jėzus Kristus, Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga. Krikščionio viltis turi savo pagrindą Jėzaus Kristaus atėjimą — pergalę, kuri yra dabartinė išganymo tikrovė. Tas pats *Aprėškimo Jonui* knygos įkvėptasis autorius rašo: „Bet aš nemačiau mieste šventyklos, nes Viespats, Visagalis Dievas, ir Avinėlis yra jo šventykla. Miestui apšviesti nereikia nei saulės, nei mėnulio, nes jį apšviečia tviskanti Dievo šlovė ir jo žiburys yra

Avinėlis... Nakties nebebus, jiems nereikės nei žiburio, nei saulės šviesos, nes Viespats Dievas jiems švies ir jie viešpataus per amžius“ (Apr. 21, 22-23; 22, 5).

Krikščionis ir Antrasis atėjimas

Pasitikėti Dievu, laukiant Antrąjo atėjimo, yra svarbu. Apaštalas Paulius, cituodamas pranašą Izaiją, tai taikliai primena: „Ateis Jesės atžala, tasai, kuris pakils valdyti pagonių, ir juo vilsis pagonys. Taigi vilties Dievas jus, gyvenančius tikėjimu, tepripildo visokių džiaugsmų ir ramybės, kad Šventosios Dvasios galybe būtumėte pertekę vilties“ (Rom 15, 12-13).

Krikščionis pajėgia drąsiai sutikti kančią ir sunkumus gyve-

nime, nes žino ir tiki, kad Jėzus Kristus tikrai ateis užbaigti savo tarnystės. Krikščionis pajėgia dabar drąsiai sutikti net mirtį, savo ar artimųjų, nes žino ir tiki, kad Jėzus sunaikino „tą, kuris turėjo mirties valdžią“ (Žyd 2, 14). Mirties jėgos jau nugalėtos ir pašmerktos — jos nebetars paskutinio žodžio, nes *jau* Dievas yra su mumis.

Rengdamiesi švesti Kalėdas, skaitome apie pažadus, duotus senajam Izraeliui, ir prašome Visagalį Dievą, kad pažadai, įvykdyti pirmuoju atėjimu, taptų visapuse tikrove. Juk Dievas žadėjo ne tik Mesijo atėjimą, bet ir įgyvendinimą viso to, ko Mesijas atėjo atlikti. Pirmieji krikščionys, tikėdami Jėzų Mesiją, puikiai suprato, kad jie negyvena tobulame pasaulyje. Jie gerai pažino ir savo pačių trū-

kumus. Net Apaštalas Paulius turėjo pakęsti savo „kūno negalę“. Pirmieji krikščionys ilgėjosi baigminio išganymo — antrojo atėjimo, panašiai kaip visa kūrinių ilgisi, kad Dievas atbaigtų savo išganymo užmoji:

Juk mes žinome, kad visa kūrinija iki šiol tebedūsauja ir tebesikankina. Ir ne tik ji, bet ir mes patys, kurie turime Dvasios pradmenis — ir mes dejuojame, laukdami išsūnėjimo [įdukrinimo] ir mūsų atpirkimo“ (Rom 8, 22-23). Nenuostabu, kad pirmųjų krikščionių malda buvo „Marana tha!“ — „Viešpatie, ateik!“ (Apr 22, 20).

Pajauskime, kad Jėzus Kristus atėjo ir ateis. Jis *jau* atėjo ir įvykdė Tėvo planą, pagal kurį visa danguje ir žemėje turi susivysti šlove ir garbe (Fil 2, 9-11; Kol 1, 16). Jis *dar* ateis, nes mokėmus melstis: „Teateinie tavo karalystė“ (Mt 6). Tuo tarpu gi gyvename atėjimo tikrovę su pilnatvės ilgesiu.

Poetas Antanas Miškinis, Sibiro tremtinys, savo knygoje *Sulaužyti kryžiai* skiria vietas „Psalmėms“, kurių viena pavadinta „Regėjimas“. Psalmė ilga. Trys jos paskutiniai posmai yra būdingi:

Tu ateini per storas mūro sienas, Sargybas apginkluotas ir grotas. Man atneši žvaigždėtą mėnesieną Ir klausinėji: „Kurgi tu? Ar tas?“

Aš — tas. Tu — Išganytojas, Tave pažįstu Gyvenimas Tu, kelias ir tiesa. Ir mano rūšys žvaigždėmis

pražysta, Ir liejasi ramybė ir šviesa.

Tu man barstai žodžius gražius „Ko tu bijai? — Aš su tavim kaip žiedas kartu“.

Ir pašnibždom kamputy psalmes giedu, Ir klausosi kalėjimas kurtus...

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

dabartinė istorinė padėtis šiais metais, ypač besirengiant švesti Viešpaties atėjimo ir mūsų tarpą šventę. Neįmanoma atsisipirti be siveržiančiam „Magnificat“ iš mūsų pačių širdžių. Beveik penkiasdešimt metų kartojome kun. Stasio Ylos maldos žodžius: „Dieve, kuris leidai tautas ir įkvėpei joms laisvės troškima, gražink, prašome, ir mūsų tėvynei laisvės dienas...“ (pokario karta Vokietijos pabėgėlių stovyklose su šia malda po šv. mišių užaugo). Dievas nebuvo mums kurčias — jis pažvelgė, jis ištiesė pagalbos ranką. Ar tada jis atsisakys išgirsti ir tolimesnio mūsų lūpų ir širdžių prašymo — nepriklausomybės? Jau įvykdyto jo pažado žmonių šventėje, Kalėdose, melskime savo tautai, sau patiems, išminties ir ištvermės eiti ta kryptimi, kurią istorijos glūdumose Jis turėjo būti pažadėjęs mūsų protėviams. (a. il.)

Tautosakinė vakaronė su svečiais iš Lietuvos

Pastaruoju metu iš Lietuvos, progoms pasitaikius, atvažiuoja trumpesniai ar ilgesniai laikui įvairių sričių specialistai: inžinieriai, daktarai, rašytojai, politikai, dailininkai, muzikai, aktoriai... O beveik niekad tautosakininkai. Ir dar tokie, kaip profesorius Norbertas Vėlius! Todėl, kai Norbertas Vėlius atskrido trumpam, pakviestas į Mokslo ir kūrybos simpoziumą, neišskentė nesurengę specialios tautosakos vakaronės lapkričio 28 dieną Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje, kur svečias mielai papasakojo apie tautosakos ir mitologijos tyrinėjimus ir

apie tų sričių vystymąsi dabartinėje Lietuvoje. Šiuo metu, pagerėjus sąlygoms, vis daugiau yra tiriamos baltų kalbos ir atskiros jų tarmės, renkami archeologijos ir etnografijos duomenys, tautosaka, liaudies menas. Čia reikia pridurti, kad Norbertas Vėlius yra kaip tik vienas pagrindinių tautosakos rinkėjų ir tyrinėtojų. Jis yra autorius daugybės straipsnių ir keletikos knygų.

Turbūt geriausiai žinomos ir brandžiausios yra jo vėlyvesnės knygos: *Senovės baltų pasaulėžiūra* ir *Chtoniškas lietuvių mitolo-*

gijos pasaulis. Pastarajai knygai jis rinko medžiagą ir ją rašė visą dešimtį metų. *Senovės baltų pasaulėžiūra* šiuo metu yra pasirodžiusi ir anglų kalba. Šioje knygoje, remiantis archeologine, etnografinė medžiaga, tautosaka, istorijos bei mitologijos šaltiniais, aptariami bendriausi baltų pasaulėjautos bruožai, religija ir mitologija, išryškinti baltų tautų visuomeninės struktūros ir kultūros dėsniniai.

Pastaraisiais metais Vėlius gana daug laiko praleido, nagrinėdamas chtonišką lietuvių mitologijos pasaulį. Ypač daug dėmesio skyrė svarbiausiam jo atstovui — velniui. Anot Vėliaus, baltų mitologija kol kas tiriama gana vienpusiai. Daugiausia aprašinėjami ir analizuojami mitinio dangaus dievai, tik retai kada užsimenama apie chtoniškąjį (žemės ir požemio) pasaulį. O velnias vaizduojamas įvairių žanrų lietuvių tautosakos kūriniuose: etiologinėse sakmėse, padavimuose, stebuklinėse ir buitinėse pasakose apie kvailą velnią, mįslėse ir priežodžiuose. Etiologinėse sakmėse velnias kartu su Dievu kuria šį pasaulį, turi žmonėms reikalingų darbo įrankių, gyvulių. Padavimuose, norėdamas gauti žmogaus dukterį ar kitokių užmačių skatinamas, jis nešioja didžiulius akmenis, supila kalnus, iškasa ežerus. Mitologinėse sakmėse velnias, gyvendamas čia pat, žmogaus pašonėje, ir nuolat sukiodamas žmonių visuomenėje, ieško jų draugystės, padeda dirbti sunkiausius darbus, saugo teisybę, baudžia jos pažeidėjus, bet ir erzina žmones, kankina, gundo, neretai ir nužudo. O pasakose dažnai velnias patį yra žmogaus, artas ir užmušamas.

Įdomi profesoriaus Norberto Vėliaus paskaita sukėlė ir gyvų diskusijų. Poetas Kazys Bradūnas dar paskaitė keletą savo eilėraščių, juos pakomentuodamas ir parodydamas, kaip tautosakos motyvai kartais persiūviečia ir individualiojoje poezijoje. Tokiu būdu vakaronė buvo ir prasmingas svečio iš Vilniaus pagerbimas ir visų bendras pabuvojimas tautosakos pasaulyje.

Tautosakininkas Norbertas Vėlius kalba per vakaronę šių metų lapkričio 28 dieną Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje. Jono Kuprio nuotrauka

Po Dalios Eidukaitės-Fanelli recitalio Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje: (iš kairės) pianistas George Radosavljevic, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalia Kučėnienė, solistės mokytoja Genia Danova ir Dalia Eidukaitė-Fanelli. Reid D. Fanelli nuotrauka

Dalios Eidukaitės-Fanelli recitalis Chicagoje

FAUSTAS STROLIA

Buvo geras programos pajavirini-

mas. Dalios Eidukaitės-Fanelli, lyrinio soprano, recitalis įvyko 1989 m. lapkričio mėn. 19 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Akompanavo George Radosavljevic, estų kilmės pianistas. Programa susidėjo iš penkių dalių, kurios atstovavo arba skirtingiems muzikos periodams, arba skirtingų tautų kūrėjams. Prie spausdintos programos buvo pridėti pačios solistės paruošti vertimai lietuvių ir anglų kalbomis. Jie padėjo solistei sukurti tinkamą nuotaiką ir palaikyti ryšį su klausytojais.

Pirmuoju išėjimu solistė padainavo italų kūrėjų Giordani ir Durante iš ankstyvojo klasikos periodo ir kiek vėlyvesnį Bellini, vieną iš jausmingųjų melodijų kūrėjų. Čia solistė parodė muzikalumą tyliausiuose niuansuose ir buvo tiksliai chromatiškose slinktyse. Ypač dainuodama Bellini, solistė parodė profesionalų pasirusimą su gera intonavimo ir kvėpavimo kontrole, sąžiningai įveikusi ir melodinius, ir ritminius reikalavimus. Durante užbaigtas maloniai praskambėjusiu trileriu, o Bellini kūriniuose išgirdome italų mokyklai būdingą „bel canto“.

Iš vokiško ciklo geriausiai turbūt praskambėjo Schumann'o „Widmung“. Čia skaidresnis melodinis tekėjimas, ir, atrodo, kūrinyje turi patiesnę nuotaiką ir užsimojimų skalę, turbūt todėl leidosi natūraliau perduoti. Pas Richard Strauss kai kurios melodinės slinktyje yra nelengvos. Jausta atsargumas, ypač aukštosiose gaidose. Gi neįprasti Hugo Wolf šuoliai buvo dainininkės gerai įsisavinti, o tai nebūtų buvę įmanoma be jautrios klausos. Gaila, kad to paties Wolf „Verborgtheit“ gal kiek nukentėjo, nes tai buvo trečia daina iš eilės gan liūdnos nuotaikos. Ji skambėjo, nors tiksliai, bet mažiau meniškai.

Trečiu išėjimu išgirdome ištraukas iš operų „La Boheme“ ir „Turandot“. Jei vertinti abi arijas šalia viena kitos, tai pirmoji — „Done lieta“ praskambėjo natūraliau, nors ir antroji „Tu che di gel sei cinto“ pasižymėjo akademišku tikslumu. Gražu, kad į programą įtraukti ir mažiau žinomi, ne visiškai prancūziškas pavardės turintys, prancūziškos vokalinės literatūros kūrėjai Reynaldo Hahn ir Charles Koechlin. Pirmasis, Venecueloj gimęs kompozitorius, daugelio dainų ir operų autorius, atidavęs savo visą talentą ir kūrybinį palikimą prancūzų tautai, praskambėjo įtikinamai romantiškai. Antrasis, aukšto rango ir muzikos mokytojas, ir teoretikas, ir kritikas, kaip kompozitorius mažiau žinomas, negu jo kūryba galbūt užsitarauja.

Bet patraukliausias turbūt buvo Berlioz kūrinyje „L'ile inconnue“ iš „Les Nuits d'Étė“, kuris pasižymėjo nuotaikų įvairumu. Jis atskleidė ir akompaniatoriaus talentą sukurti įvairiaspalvį ir žaismingą akompanimento audeklą. Gal todėl ir solistė nesijautė turinti viena patraukti publikos dėmesį, neliko nuoga ir vieniša.

Gounod „Veidrodėlio“ arijai išėjo atskiru, penktu išėjimu. Arija praskambėjo labai laisvai ir be priekaištų. Kiek tai leidžia recitalio rėmai, ji buvo ir vaidybiškai gerai apdorota. Gal linkėtina, kad paskutinė gaida būtų ilgiau užlaikyta. Tai ir viskas!

Baigminė lietuvių kompozitorių dalis pradėta šiokių tokiu išsisiūvimu. Ypač Čerienės „Kada girdžiu aš dainą“ neteko savo žemesniųjų gaidų pirminio skambėjimo. Sarpaliaus „Dukružėlės“ įžangoj, atrodo, buvo panaudotas pedalas greituose pasažuose, kuris nepadėjo teisingam pasažų išryškinimui, nors solistė pasirodė įtikinamai gerai. Stank-Laumenskienės „Miela širdžiai“ — tai buvo romantiškas valsas, kuriame padaryta tinkama interpretacija, ir joje žemos gaidos lygiai kaip ir aukštos praskambėjo laisvai. Broniaus Budriūno dainoje „Tykia, tykia!“ solistė pasirodė labai gerai, o pianistas parodė ne tik techniką, bet ir įsijautimą į mūsų tautosakos dvasią. Gražu, kad solistė nepasiglemžė sau visus nuopelnus, bet pristatė ir akompaniatorių. Čerienės dainoj „Lietuvos laukai“ pačioj užbaigoj solistė neskambėjo laisvai. Visa programa buvo užsklęsta Šimkaus „Pamylėjau vakar“, žaismingos trumpos gaidos, kurių kiekviena praskambėjo labai šiltai, sukūrė baigminę nuotaiką.

Bisui pridėtas „Oh, mio bambino caro“ pasirodė daug patogesnis vokališkai, negu kai kurie lietuviški kūriniai. Čia ir ilgos kantilenos gaidos skambėjo šiltai ir patraukliai. Gaila, antram bisui nepranešti nei žodžių, nei muzikos autoriai. Tai buvo „Obeilų žiedai“ — trumpas kūriny su gražiai išbaigtom gaidom.

Solistė visas dainas dainavo originaliomis kalbomis — itališkai, vokiškai, prancūziškai ir lietuviškai. (Pastebėsite, kad nebuvo atstovaujama šio gyvenamojo krašto kalba.) Programos užsklandoje aktorė Nijolė Martinaitytė pakvietė klausytojus (kurių buvo daug daugiau, negu anksčiau buvusiuose muziejaus dviejuose koncertuose) pasiklausyti pianisto Radosavljevic kitą sekmadienį WFMT radio programoje. Reikia pripažinti, kad pianistas George Radosavljevic buvo solistei Daliai Eidukaitė-Fanelli geras partneris.

Išėivija: defenzyvoje ar ofenzyvoje?

Vytauto Landsbergio uždaroji kalba Šeštajame Mokslo ir kūrybos simpoziume

Pirmiausia, gavęs garbę čia kalbėti, noriu padėkoti šio simpoziumo rengėjams už didelį rūpestį ir globą, kurių dėka tiek mūsų, atvykusių iš Lietuvos, galėjome dalyvauti simpoziume ir jį lydėjusiuose susitikimuose ir pasitarimuose, kurių reikšmė taip pat gali būti nemaža. Sudarėm jums vargo ir išlaidų, patyrėme jūsų nuosirdumą ir solidarumą su Lietuva. Už viską didelis ačiū.

Gyvename ypatingą akimirką, suprantama, Lietuvoje, bet tai keičia, jaučiame tai, ir jūsų gyvenimą. Lietuvos likimas dabar pradeda atrodyti kitoje šviesoje, su kitomis problemomis. Yra daug pavojų, yra didelių vilčių. Mes pasakojame jums apie tai, kaip gyvename, kuo rūpinamės Lietuvoje. Tikiuosi jūsų atliadumo, kad surizikuosiu pasakyti minčių dėl išėivijos.

Po to, kas jau įvyko ir toliau vyksta Lietuvoje, man atrodo, kad tam tikri bendri išėivijos nusiteikimai, nusistatymai, pozicijos ne tik Lietuvos atžvilgiu, bet ir apskritai savo veiklos atžvilgiu galėtų keistis, galbūt ir turėtų keistis. Toks man buvo susidaręs išėjimas, kad išėivija gana dažnai, žinoma, ne iš gero gyvenimo, ne todėl, kad labai lengva buvo dirbti lietuvių darbą, laikėsi tam tikros defenzyvinės nuostatos įvairiose srityse: tarkim, kultūros srityje. Kaip išlaikyti lietuvių, matant, kad ji tirpsta? Prastėsi buvimas, nors dalį jaunimo išauginti lietuviais ar susidomėjusiais Lietuva, turinčiais jai jausmų, aspiracijų. Kaip išlaikyti kad ir mažėjančioje išėivijos sferoje lietuvių kalbos vartojimą, išlaikyti institucijas, kurios buvo sukurtos didelėmis ir ne vienos išėivijos kartos pastangomis? Truputį žinoma ir įsivaizduojam, kaip nyko tiek daug jėgų ir lėšų sukauptos paraparijų institucijos, kaip buvo kuriamos naujos kultūrinės, kaip sukurtos egzistavo ir šiuo metu egzistuoja, veikia politinės organizacijos, koks nelengvas visų jų išlaikymas. Bet čia yra ir tam tikra defenzyvinė nuostata: išlaikyti kuo ilgiau. Žinoma, ir mes taip gyvenome Lietuvoje.

Kita sritis – politinė. Nepripažinimo politika buvo siekiama apginti Lietuvos aneksijos nepripažinimą, išlaikyti Lietuvos respublikos diplomatiją, reikšti protestus dėl Sovietų Sąjungos veiksmų Lietuvoje, teikti tam tikrą paramą asmenims, grupėms Lietuvoje ir panašiai. Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Vytautas Landsbergis

Vytauto Maželio nuotrauka

nuo tokių tartum mažų dalykų, kurie jau buvo dideli dalykai – štai laisvi žmonės, kurie gali sau leisti nešioti Lietuvos ženklą, – iki dabartinių kontaktų, kurie gali būti dažni ir labai reikalingi iš abiejų pusių, o gali pasireikšti ir organizuoti labai gausiu išėivijos dalyvavimu Lietuvos renginiuose, švenčiant Nepriklausomybę, švenčiant Žalgirį, sukauptos paraparijų institucijos, kaip buvo kuriamos naujos kultūrinės, kaip sukurtos egzistavo ir šiuo metu egzistuoja, veikia politinės organizacijos, koks nelengvas visų jų išlaikymas. Bet čia yra ir tam tikra defenzyvinė nuostata: išlaikyti kuo ilgiau. Žinoma, ir mes taip gyvenome Lietuvoje.

Veiklą plėstume, jeigu kurtume – čia yra jūsų prerogatyva, jūsų galimybės: kurti daugelyje pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

Padėti Lietuvai visada buvo vienai ar kitaip suvokiama pasaulio valstybių savo visuotinės lietuviškos veiklos taškus, tokius kaip informacijos centrai, kaip Lietuvos respublikos diplomatinių tarnybų atkūrimas arba jų veiklos plėtimas. Žodžiu, tai, ką gali padaryti išėivija visame užsienyje, visur už Lietuvos ribų, ir yra reikalinga, kaip ir pati Lietuva.

dabar, kada Lietuvos ūkininkai laukia... Jų dar yra, kurie nori imti į savo rankas savo žemę ir jau turi teisių, nors jiems trūkdoma, kiti į skolas perkasi žemės ūkio techniką, kiti sako: na, reiktų mažos technikos, jeigu jos nebūtų, aš imčiau ūkį, o dabar ką – geriau dirbsiu su tuo kombainu kolūkyje, gausiu savo algą ir gyvensiu kaip gyvenęs. O štai pagalba, jeigu Sąjūdis, sakysim, paskiria vieną, kitą, trečią, o ką jau kalbėti apie šimtą rašomųjų mašinelių arba šimtą traktorių. Kaip tai nuskambėtų Lietuvoje? Labai konkrečiai, labai apčiuopiamai. Tai būtų ir politika, didelė politika, labai reikalinga Lietuvai.

Is kokių resursų tą būtų galima daryti? Kaip įprasta, kaip lig šiol, jei aš teisingai įsivaizduoju čia esamų organizacijų veiklą, tam tikrus įpročius: yra fondai, iš kurių remiama veikla. Atsirandant naujiems uždaviniams, būna ir uždavinys sutelkti naujų lėšų, įvykdyti tam tikrą programą, tam tikrą uždavinį. Taip galima, taip ir toliau darykime.

Aš nenoriu čia jūsų agituoti, aš tik noriu iškelti klausimą. Aš manau, kad jie kyla, klausimai iškilis anksčiau ar vėliau. Žinoma, yra dar galvosena problema, yra abejonių, yra visokių gandų, kurių buvo anksčiau ir pasigirsta dabar. Žinoma, kad čia būna taip. Atsiranda koks nors melagis ir aiškina, kad nei Lietuvai, nei Sąjūdžiui arba Lietuvai per Sąjūdį padėti nereikia, nes viskas eis tikrai į Maskvą. Stebina ne vien tokia veikla, pasirinktas darbas. Stebina, kad yra klausytojų, kurie klausia. Bet gal ir taip turi būti.

O štai laikas, kurį gyvename, kelia klausimą visai išėivijai. Ne organizacijoms ir ne aktyviai išėivijos daliai, kuri padaro tokius išpūdingus renginius, kaip šis simpoziumas ir kitus, bet visai išėivijai, nes juk ir tai, kuri yra nuošaly, kuri abejinga, kuri, kaip man teko girdėti, kartais net nežino, kad yra Jaunimo centras. Vis dėlto, kai išgirsta, kad Lietuvoje kažkas darosi, kad ir Sąjūdis šį tą nuveikė, tai sako: jūs darot gerą dalyką, darykit toliau. Aišku, galima net ir taip žiūrėti: na ką gi, Lietuvoje daug kas darosi, Lietuva pati laisvinasi, gal ir išsilaisvins pati. Žinoma, tada išėivijai nekainuos labai brangiai. Nereiks rizikuoti kapitalu, kapitalas nemėgsta, kad juo būtų rizikuojama. Nebus dilemos: eikvoti, gal net švaistyti sukauptas lėšas, sukauptą kapitalą kažkokiam neaiškiam biizniui, nes vis tiek ten dar sovietai, tas biiznis negarantuotas, negarantuota Lietuvos laisvė, į kurią einame. Taigi, atsakomybės klausimas, o čia toks kraštus, kur kapitalas ir biiznis turi savo dėsnius, reikalaujama atsakomybės kapitalui. Tą aš pajėgiu suprasti. Bet yra ir atsakomybė už idėją, jeigu tai tikra idėja. Taigi, ar kapitalas toliau kaupsi, pats save ir tuo pačiu bus laikomasi defenzyvinės linijos: kiek išgalim, laikykimės, – ar eisim į ofenzyvą?

Kyla štai konkretūs klausimai: ar reikia išlaikyti Lietuvių informacijos centro įstaigą Washington? Tam yra finansinių sunkumų. Gal nėra tam pinigų, gal tegul užsidaro. Visi žino, kad žmogus ten dirba labai svarbų, labai reikalingą darbą net visai Lietuvai, jos tarptautinei reprezentacijai. Reikia keliasdešimt tūkstančių, reikia paremti.

Man išpūdį padarė, kai aš buvau Latvių liaudies fronto suvažiavime ir ten girdėjau jų apsisprendimą, tiesa, veikiau kultureose pasakytą. Jie buvo sukaupę nemažą pinigų savo veiklos pradžioje, jie įkūrė daug padalinių, įskaitant skyrių tarptautiniams

ryšiams, tautos problemų reprezentavimui, taigi nepriklausomybės idėjos reprezentavimui, kūrė tą savo organizacinę struktūrą ir dabar jiems pinigų visai nedaug yra likę. Pas mus Sąjūdyje irgi buvo sutelkta iškart nemaža pinigų – milijonas, pusantro milijono rublių, o dabar apie pusę milijono likę. Mes tuos pinigus naudojame: remiame naujas organizacijas, jaunimo, tremtinių, naują spaudą, kuriai reikia pra-

Jeanne Krapauskienė

Is 1989 metų Lietuvos fotografijos parodos „Eksperimentinė-surrealistinė fotografija“ Chicagoje.

Balys Cuginas

AKMUO IR ŽVAIGŽDĖ

Kalėdų elegija

Ne Kalėdų liepsna
Išgraužė pamatus mano namų –
Tik žmogaus taikos žibintas –
Kai matau sukruvintą
Šventąjį slenkstį –
Tylia Naktį virstu akmeniu.

Po žydinčių dangaus baldakimu
Tundra tebeigeria brolių kraują.
Ir genties griaučiai
Neranda Ramybės trakų –
Girgždėdami stepėse metų tėkmėj,
Drebančiais gieda balsais:

„Gloria in excelsis –“

Negaliu, Dieve, aš melstis:
Tik akmeniu tyliau.

O Atpirkimo Žvaigždė
Guli mirtingųjų edžiose,
Dieviško miego lūliuojama:

Šiaurės speigračio miškuos
Mano Motina
Svetimus kerta medžius
Svetimiems,
Nešdama ant pečių
Rimba ir kartuves –

Kalėdų degančio medžio meldžiu:
– Egle, žalumo amžinas simboli,
Mano Motinos rankos
Pilnos kančios spyglių –
Kruvini pirštai
Neturi metūgių vilties –
Atiduok, egle, amžiną nuometą
Jai – Motinai mūsų genties –
Tartum Ji būtų pati
Angelų karalienė!

Šią Stebuklų Naktį,
Kai prie prakarto šnekasi
Jautis ir asilas,

Ir girti galvažudžiai,
Išsimaudę nuoskaudu
Rupiose ašarose,
Tampa švelnūs ir blaiivūs,

Aš – plikas akmuo –
Kampininkas kažkieno palaukėj –
Apsivelku tėviškės samanų skrandą
Naujagimio garbei –

Aure – mėlynuos pelenuos
Virpėdama žėri skaidri
Amžinųjų namų
Žarija –

ŠVENTOS NAKTIES TYLOJ

O, Lietuva,
Balta lyg paplotėlis šventas,
Kuriou dalijasi visa šeima –
Tėvynėj baigėsi adventas,
Nors dar žvarbi, gili žiema –

Bet po ilgų advento metų
Ir po tamsių kalėdinių naktų,
Šiandien visa tauta suskato
Suklupt bendroj maldoj kartu –

Ir sėdame prie bendro Kūčių stalo,
Sujungę savo širdis ir mintis,
Palaiminti Šventos Nakties tyla:
Tautos gajį šaknis dar nesušalo,
Per pusnį kalasi žalia viltis
Kaip mūs maldoj – ir Lietuva žalia –

1989 m. gruodžio mėn. 14 d.

Šviesios, karštos kalėdinės liepsnos –
Tegu ramybė ir taika širdy liepsnės.
Palaimintuos namuos, šeimų vienybės
židinių! –
Ir būkite sveiki, laimingi ir tvirti,
Kai vartai į Naujas Dienas bus atverti,
Kai su nauja viltim pasaulin žengs
Devyniasdešimt!

džiai paramos, remiam ir ūkininkus, keliones tremtinių palaikų grąžinimui. Skirdami svarstom ir žinom, kad mažėja, mažėja, bet dar turim. O štai latviai visai nedaug beturi, ir jie yra apsisprendę, kad eina į pavasario rinkimus eikvodami iki galo, iki paskutinės kapeikos. Nesvarbu, tegul jų frontas nebeturės nieko po to, bet tai yra lemiamas momentas, jų vienintelis šansas laimėti rinkimus ir po to, suformuojant parlamentą, pas mus dar vadinamą Aukščiausiąją taryba, spresti savo likimą.

Reikia kurti kultūros centrus – kai kur jau jie yra įtvirtinti. Štai Huettentfelde, Vakarų Vokietijoje, Vasario 16-osios gimnazija jau pavirto tokiu visos Europos lietuvių – iš Lietuvos ir iš Vakarų – susitikimo vieta, net tam tikru tranzito punktu, kur galima stabtelėti, pailsėti, susižinoti, kur kas vyksta, ir iš ten toliau keliauti. Sąjūdyje aišku, kad tai vietai reikia paramos ne tik kaip lietuviškai gimnazijai. Ten gali būti daug didesnis dalykas. Iš tokių vietų gali kilti taip pat diplomatinės-politinės veiklos židiniai, tam tikri centrai, kaip ir neoficialios atstovybės ar konsultai.

Ir štai dar viena problema, nors aš velgi sakau ją su tam tikrais rezervais, nes vien įsivaizduoju išėivijos problemas, o čia nauja problema: mylėti Lietuvą nebe iš tolo. Tuo labiau ne tik laisvalaikiu, kai lietuviybė būna lyg „hobby“. Ne minimaliu sąžinės nuraminimo mokesčiu, ne atrankos būdu teks mylėti vien tai, kas Lietuvoje gera ir gražu.

džiai paramos, remiam ir ūkininkus, keliones tremtinių palaikų grąžinimui. Skirdami svarstom ir žinom, kad mažėja, mažėja, bet dar turim. O štai latviai visai nedaug beturi, ir jie yra apsisprendę, kad eina į pavasario rinkimus eikvodami iki galo, iki paskutinės kapeikos. Nesvarbu, tegul jų frontas nebeturės nieko po to, bet tai yra lemiamas momentas, jų vienintelis šansas laimėti rinkimus ir po to, suformuojant parlamentą, pas mus dar vadinamą Aukščiausiąją taryba, spresti savo likimą.

Reikia kurti kultūros centrus – kai kur jau jie yra įtvirtinti. Štai Huettentfelde, Vakarų Vokietijoje, Vasario 16-osios gimnazija jau pavirto tokiu visos Europos lietuvių – iš Lietuvos ir iš Vakarų – susitikimo vieta, net tam tikru tranzito punktu, kur galima stabtelėti, pailsėti, susižinoti, kur kas vyksta, ir iš ten toliau keliauti. Sąjūdyje aišku, kad tai vietai reikia paramos ne tik kaip lietuviškai gimnazijai. Ten gali būti daug didesnis dalykas. Iš tokių vietų gali kilti taip pat diplomatinės-politinės veiklos židiniai, tam tikri centrai, kaip ir neoficialios atstovybės ar konsultai.

Ir štai dar viena problema, nors aš velgi sakau ją su tam tikrais rezervais, nes vien įsivaizduoju išėivijos problemas, o čia nauja problema: mylėti Lietuvą nebe iš tolo. Tuo labiau ne tik laisvalaikiu, kai lietuviybė būna lyg „hobby“. Ne minimaliu sąžinės nuraminimo mokesčiu, ne atrankos būdu teks mylėti vien tai, kas Lietuvoje gera ir gražu.

Deja, joje yra labai daug negera ir negražu, bet ir tą reikia mylėti, kad galėtumėm jėiti ir keisti. Mylėti Lietuvą ne svajonių karalaitė, o purviną, kruviną, pažemintą, dvasia ir kūnu sergančią, girtuokliaujančią, įtaringą ir kerštingą ir primityviai sumaterialėjusią ir kitaip iš dalies demoralizuotą, dabar vargingai iėškancią, kaip atstatyti savo vertybes. Štai ir tą reikia suvokti. Tik taip mes ją išgelbesim. Kas išėivijoje, kas ir kaip išėivijoje, kas ir kiek išėivijoje, kokių laipsnių, kokių mastu išters tą išbandymą: mylėti konkrečiai, realią Lietuvą?

Yra ir mūsų pačių problemos Lietuvoje, bent porą jų aš noriu jums įvardyti. Bijau, kad artėja ar jau prasideda toks laikotarpis – naujas egzodas iš Lietuvos. Ir būtent Atgimimo metais, artėjančios Nepriklausomybės apyaušryje. Galimas dar vienas Lietuvos tuštėjimas dabar, būtent todėl, kad atsirado galimybės. Jis gali būti gausus, tikėkim, kad ne masinis, bet irgi būtų tam tikras Lietuvos atsisakymas dabar. Koks? Žinoma, dabar veikia ekonominis, nebe politinis – laisvės ieškant, kaip anksčiau būdavo.

Vienas mūsų šūkių Atgimimo pradžioje, Sąjūdžio pradžioje, buvo gana ekologinis, bet ne vien ekologinis: „Neteršk Lietuvos!“ Suprantamas ir ekologiškai, ir dvasiškai: „Neteršk gimtosios kalbos, neteršk savo sielos, apsiivalyk“. Tas šūkis buvo, dabar mes jau kažkaip jį retai ir beramenam, o reiktų priminti. Ir (Nukelta į 4 psl.)

Uždangai prasivėrus

Šeštasis Mokslo ir kūrybos simpoziumas Chicagoje ir Lemonte

EGLĖ JUODVALKĖ

... Kiek profesorų, kokie jie visi išmintingi... būtų atsidususi Biliūno Juozapota, jei būtų galėjusi pažvelgti pro praviras Lemonto lietuvių centro salės duris į žmones, susirinkusius pirmajai Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo plenarinei sesijai šių metų lapkričio 23 dieną. Tik Juozapota gal būtų buvusi mažiau reikli ir mažiau kritiška.

Rengėjai darbo įdėjo daug ir ji reikia vertinti. Tačiau simpoziumo pasisekimą (o jis buvo neabejotinas) nulėmė kita priežastis — Lietuvos laisvėjimas, igalines rengėjus kviešti Lietuvos mokslininkus gausiai jame dalyvauti ir tuos mokslo žmones igalines kone masiškai į simpoziumą atvykti. Lietuvos ekonomistai, literatai, filosofai, muzikologai, architektai, psichologai, tautotyriminkai, archyvarai, fizikai, chemikai ir daug kitų atvirai reiškė mintis įvairiais klausimais, svarstė mokslo ir ekonomijos bendradarbiavimo galimybes, aiškino, ko dabar reikia Lietuvai. Todėl jų dalyvavimas paryškino kitas simpoziumo paveiklos spalvas, negu ankstesnieji. Šį kartą, šalia mokslinių laimėjimų, technikos išradimų, profesoriai ir kiti specialistai daugiau dėmesio skyrė Lietuvos pasiekimams, trūkumams, poreikiams, politinei savimeivei, ekonomijai ir ateičiai. Atvykusiųjų požiūris į Lietuvos dabartinę padėtį dominavo tiek paskaitų salėse, tiek asmeniuose pokalbiuose. Buvo smagu su jais susipažinti, pasikeisti mintimis ir patirtimi. Didžioji jų dauguma buvo iškalbingi ir nuosirdūs. Gaila tik, kad moterų mokslininkų buvo pasigalėtinai mažai. Jų svaraus žodžio pasilgta.

Antrajam Mokslo ir kūrybos simpoziumo komponentui — kūrybai šį kartą (vėl!) buvo skiriama nepalyginamai mažiau dėmesio negu mokslui. Gaila. Kūryba neturėtų būti palikta beveik vien vakarų programoms, o ir jų turinys nusipelnė kritikos. Pavyzdžiui, literatūros ir muzikos vakaro programa nuvylė ne tais, kurie joje dalyvavo, bet tais, kurių nebuvo. Bernardas Brazdžionis, tautos dainius, yra unikalus poetas ir asmenybė, tačiau jis skaitė savo eiles per ilgai. Ar be jo tuščias išėivijos poezijos aruodas? Ar nebūtų buvę tikslu tokia proga leisti keturiems ar penkiems išėivijos ir tokiam pat skaičiumi Lietuvos poetų ar beletristų skaityti po penkis ar šešias minutes? Ir ne vien vyresnio amžiaus žmonėms, bet taip pat vidurinio amžiaus bei jauniausios kartos rašytojams? Kur jiems dingti su savo kūryba, kai Mokslo ir „kūrybos“ simpoziumas jau ne pirmą kartą neranda jiems vietos?

Trečiądienį vietą susipažinimo vakaro būtų buvę galima surengti koncertą, taip pat pasinaudojant Lietuvos ir išėivijos talentais. Visai vietoje buvo Lietuvių rašytojų draugijos 1988 metų literatūros premijos įteikimas rašytojui Jurgiui Jankui. Būtų buvę

Dalis svečių per Dailės šventės atidarymą Lemonte Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu.

Jono Tamaliūčio nuotrauka

smagu išgirsti premijuotos knygos ištrauką. Gal labiau būtų tik simpoziumo uždarymui pasiūjusių mokslininkų žymenų įteikimas mechaninės inžinerijos profesoriumi Romualdui Viskantai, archeologei Marijai Gimbutienei ir rentgenologui Eugenijui Gedgaudui už nuopelnus tikslųjų mokslų, humanitarinių bei socialinių mokslų ir odontologijos bei medicinos mokslų srityse, bet tai vakaro per daug neužtęšė.

Simpoziumų puotos — banketo programos vedimas ir atlikimas, trumpai tariant, buvo žemiau kritikos. Kas nedalyvavo, gali tik džiaugtis.

Dar norisi pažymėti, kad mes, lietuviai, esame lėti žmonės, bet vis dėlto, gal jau bus laikas ne tik įsisamontinti, bet ir vykdyti posakį, kad ne skaičiuje, bet kokybėje yra galybė. Turiu prisipažinti, kad nesigalėjau pasirinkusi ekonomikos, literatūros ir moterų studijų sekcijas — visos buvo įdomios ir aukšto lygio. Svarbu pažymėti, kad literatūros sekcijoje penktadienį dalyvavo tik išėivijos literatai (Kavolis, Kelertienė,

Jonynas, Gražytė-Maziliauskienė), o kiliosiose diskusijose vienas Lietuvos mokslininkas prašė, kad išėivijos literatūros kritikai dažniau skelbtų Lietuvos rašytojų kūrinii vertinimą fenomenologiškai ir kitais naujesniais požiūriais. Išėiviai literatūrologai prašė kolegas iš Lietuvos šviežiu žvilgsniu vertinti išėivijos rašytojus.

Turbūt daugiausia dalyvių su silaukė plenarinės sesijos, ne vien dėl to, kad jų metu nevyko kitos paskaitos, bet ir dėl savo tematikos, nors ne visos buvo lygiavertės. Deja, negalėjau dalyvauti architektūros plenarinėje sesijoje, todėl tegaliu įvertinti pirmąją, trečiąją, pusę ketvirtosios ir penktąją. Lietuvos ateities klausimu kalbėjo Sąjūdžio atstovai Vytautas Landsbergis, Romualdas Ozolas, Mėcys Laurinkas ir Vytautas Radžvilas aiškino skirtingus šios problemos aspektus. Landsbergis kalbėjo apie demokratizaciją aprašė Lietuvos. Ozolas nagrinėjo partijos ir pertvarkos santyki, visuomenės ir pertvarkos santyki, tautos vaid-

menį pertvarkų vykdyme. Laurinkas pratesė jų mintis, kalbėdamas apie politikos ir moralės vaidmenį. Paskutinysis kalbėtojas, Radžvilas, aiškino Lietuvos politinės savimonės formavimosi aplinkybes ir su tuo susijusias problemas.

Idomi buvo trečioji plenarinė sesija Vytauto Didžiojo universiteto Kaune klausimais. Išrinktas 41 universiteto steigiamojo senato narys iš išėivijos, susipažinta su universiteto idėja ir tikslais.

Ketvirtosios plenarinės sesijos apie gamtosauką Lietuvoje įdomioji dalis buvo vos prasidėjusi, kai tarp Lemonto ir Marquette Parko kursuojantis rengėjų užsakytas autobusas mane išvežė namo, sesijai vėlai prasidėjus ir ilgiau nei numatyta užsitęsęs.

Penktoje plenarinėje sesijoje mokslinio bendradarbiavimo pertvarkos laikotarpiu klausimais pasisakė profesoriai iš Lietuvos ir Vakarų universitetų. Jie kėlė reikalą ypač padėti gabiam Lietuvoje jaunimui mokslintis užsienyje, svarstė galimus projektus.

Mokslo ir kūrybos simpoziumas buvo uždarytas Chicago's Jaunimo centre lapkričio 26 dieną. Baigiamajame žodyje (kuris spausdinamas šiame *Draugo* kultūrinio priedo numeryje), profesorius Vytautas Landsbergis ragino išėiviją nepraleisti šio istorinio momento padėti Lietuvai, nes jis gali nepasikartoti. Jis siūlė keisti gyvenybę — išlikimo išėivijos nuostatą į aktyvią — ofenzyvinę. Deja, jis nė žodžiu neužsiminė apie pačios išėivijos poreikius ir atliktus darbus. Tuo ne vienas iš susirinkusiųjų reiškė nepasitenkinimą. Šeštąjį Mokslo ir kūrybos simpoziumą susirinkę užbaigė Tautos himnu.

Reikia pastebėti, kad kai kurie sekcijų vadovai tvarkėsi gerai, pradėjo numatytu laiku ir neleidė kalbėtojams užžesti sesijų, tačiau per dažnai ši tvarka sušlubuodavo. Taip pat rengėjams nesisekė atspėti, kiek klausytojų kuri paskaita sutrauktų. Taip ekonomijos sesija vyko kambaryje, prigrūstame 70 sėdintių ir stovinių, o muzikologai puikavosi didžiojoje salėje su dvidešimčia klausytoju.

Išėivija: defenzyvoje ar ofenzyvoje?

(Atkelta iš 3 psl.)

Štai kyla naujas: „Neapleisk Lietuvos!“

Aš pasakysiu, kad net išėivijai galėtų būti keliamas klausimas: kurkites ir Lietuvoje. Nebūtina grįžkite, bet būdami čia kurkites ir ten. Galima investuoti, galima įsigyti, galima bus įsigyti namą, kokią kitą nuosavybę, galima sutelkti žmonių net tam tikrose vietose konkrečioms naujoms darbams, kuriuos jūs galite organizuoti. Tuo būdu veiktų tam tikras naujos vidinės migracijos, gyventojų pasiskirstymo procesas. Tą jūs galite daryti, tokias didesnes gerovės sąlygas kurti ir sutelkti žmones visai konkrečiose, svarbiose vietose.

Kokia bus Lietuva, daug kas klausia. Politikai, kurie mąsto schemomis, dažnai klausia: kaip jūs įsivaizduojate, ar bus Lietuva, jūsų manymu, tokia kaip Suomija, kaip Lenkija ar kaip Vengrija? Mes manom, kad ji bus kaip Lietuva. Gražiai yra pasakęs Marcelijaus Martinaičio Kukuris, kad Lietuva turia panašią į Lietuvą. Bet ji turi būti tokia kaip Lietuva, ir geresnė.

Pas mus daug bėdų yra, kaip sakiau, ir vidinių konfrontacijų: ne tik su tais, kurie kludo, kurie priešinasi Lietuvos atgimimui, bet ir tarp tų, kurie jam dirba. Visi nori atgimimo, laisvės. Betgi yra tokia lietuviška tradicija — amerikietiška galima būtų pasakyti, kad mūsų miesteliuose per daug šerifų vienam miesteliui.

Dar viena Lietuvos dabarties ir ateities problema, kurią irgi turim paminėti — tai Vilniaus problema. Vilnius — tai mūsų valstybės būtis, istorinė, dabartinė ir ateities būtis. Ar esam tikra istorinė sena valstybė, ar esam tikrai Kauno provincija, kuri gali atsirasti įvairių politinių peripetijų bangose laikinai 20-ajame amžiuje ir vėl išnykti, vėl paskęsti, jeigu bangos kitaip nubangavo. Turime problemų ir Lietuvoje, ir aplink Lietuvą.

Visada bus tas net ir natūralus, sakyčiau, spaudimas, geopolitinis, migracinis spaudimas ir Vilniaus kraštą ir į patį Vilnių. Mes pastebėdavome net Lietuvoje ne viską, ką jau kalbėti apie išėiviją. Pastebėdavome dirbtinę migraciją į kuriamus stambius pramonės centrus Lietuvoje ir atvežamą darbo jėgą — kita tauties darbininkus ir tuo būdu didelės valstybės interesais vyk-

domą tautų sumaišymo politiką arba tiesiog kolonizaciją. Ir mažiau mes pastebėdavom tokią pusiau natūralią, o galbūt irgi skatinamą migraciją į rytinius Lietuvos rajonus iš dar tolesnių rytinių teritorijų, nes valstybinės sienos mes jokios neturime. Ir žmogus, iš vieno kolūkio perėjęs į kitą, atsiduria Lietuvoje ir gausina nelietuvišką etninį elementą, kuris paskui gali pasirodyti net ir visiškai kitoks negu buvo iš pradžių įvardytas.

Štai šito esamo ir dar nenumatomo spaudimo perspektyvoje turime viso pasaulio lietuvių mastu matyti vieną absoliučiai negincijamą principą — pasaulio lietuvių centras, širdis, Šventoji žemė — tai Vilnius. Kitai mes neatlaikysim. Tarkim, atgauname valstybinę nepriklausomybę. Tarkim, atgauname sienas ir tam tikrą migracijos kontrolę. Dar ir tai gal negreit įvyks. Bet tarptautinių santykių ir valstybių evoliucija, kuri yra įvykusi Vakarų Europoje, ji dabar yra dirbtinai reklamuojama ir Rytu Europai, atseit, čia turi būti bendri namai.

Vienas renginys, numatomas už pusantrų metų, vertas jau dabar apgalvoti — tai Lietuvos mokslininkų sąjungos, kuri yra tik neseniai įkurta, numatoma konferencija, prisidedant Kauno Politechnikos institutui. Matyt, ji gali konkuruoti su Pasaulio lietuvių mokslininkų konferencija 1991-ųjų metų vasarą. Turėkim mintį, kai planuosim savo darbus, savo reikalus.

Svarbu dar konkrečiai priminti, ką truputį minėjau, kalbėdamas apie ateinančius metus — dainų šventę Lietuvoje, į kurią daug kas nori važiuoti iš išėivijos.

Lietuva įgauna lygiateisės pasaulio valstybės vardą. Ekonominė savivalda skatina kontaktus. Tai vyksta ir kultūros plotmėje. Meno ir mokslo viršūnės yra kiekvienai tautai orientyras išengti ir pasaulinį civilizacijos kalnyną. Viena tokių lietuviškų viršūnių yra Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Jo vardu pagarsiname pirmąjį tarptautinį pianistų ir vargonininkų konkursą, kuris įvyks Lietuvos sostinėje Vilniuje 1991-ųjų metų rugsėjo 22 — spalio 5 dienomis. Tokio stambaus projekto įgyvendinimas yra visų mūsų garbė. Mes atviri labdarai ir vilčiai, jog pirmasis tarptautinis Čiurlionio konkursas taps tautinės vienybės, atvirumo ir geros valios išraiška.

Papildomame Lietuvos mokslininkų, kandidatuojančių į Vytauto Didžiojo universiteto akademinį senatą sąraše, iš kurio dar prieš Kalėdas bus išrenkama nariais 14 asmenų, yra šie:

J. Krikštopaitis — filosofijos mokslų daktaras (LMA Filosofijos institutas)
V. Kubilius — filologijos mokslų daktaras, profesorius (LMA Lietuvių kalbos ir literatūros institutas)
V. Kučinskas — pedagogikos mokslų daktaras, einantis profesoriaus pareigas (LŽŪA)
Br. Kuzmickas — filosofijos mokslų daktaras, profesorius (LMA Filosofijos institutas)
I. Merkienė — istorijos mokslų kandidatė (LMA Istorijos institutas)
K. Miškinis — pedagogikos mokslų kandidatas, profesorius (LVKKI)
A. Vanagas — filologijos mokslų daktaras, profesorius (LMA Lietuvių kalbos ir literatūros institutas)
A. Tyla — istorijos mokslų daktaras (LMA Istorijos institutas)
A. Zalatorius — filologijos mokslų daktaras, profesorius (LMA Lietuvių kalbos ir literatūros institutas)
P. Zakarevičius — ekonomijos mokslų daktaras, profesorius (LŪSTI)

St. Masiokas — technikos mokslų kandidatas, einantis profesoriaus pareigas (KPI)
A. Mickis — medicinos mokslų daktaras, profesorius (KMD)
J. Misevičienė — filologijos mokslų kandidatė, docentė, anglistė (Vilniaus universitetas, KVF)
V. Paliūnas, technikos mokslų daktaras, profesorius (KPI)
A. Patackas — filosofas
S. Petrikis — technikos mokslų daktaras, profesorius (KRMTI)
S. Pileckis — biologijos mokslų daktaras, profesorius (LŽŪA)
L. Pranevičius — fizikos mokslų daktaras, profesorius (KPI)
A. Radzevičius — filologijos mokslų daktaras, lituanistas (Vilniaus universitetas, KVF)
K. Ragulskis — technikos mokslų daktaras, profesorius, akademikas (KPI)
A. Smailys — medicinos mokslų daktaras, profesorius (ŠKSKMTI)
V. Statulevičius — fizikos-matematikos mokslų daktaras, profesorius (LŽŪA)
VI. Gronškas — ekonomijos mokslų daktaras, profesorius (Vilniaus universitetas, KVF)
A. Gutmanas — biologijos mokslų daktaras (KMD)
L. Kairiūkštis — žemės ūkio mokslų daktaras, profesorius, akademikas (MŪT)
A. Karoblis — fizikos-matematikos mokslų kandidatas, docentas (KPI)
L. Klumbys — medicinos mokslų daktaras, profesorius (KMD)
G. Kostkevičius — technikos mokslų kandidatas, docentas (KPI)
R. Marčėnas — istorijos mokslų kandidatas (Vilniaus universitetas, KVF)

bos nariai ir Pasaulio lietuvių kultūros mokslo ir švietimo centro valdybos nariai, kandidatuojantys į Vytauto Didžiojo universiteto akademinį senatą, yra šie:

V. Antanaitis — žemės ūkio mokslų daktaras, profesorius (LŽŪA)
K. Antanavičius — ekonomijos mokslų daktaras, profesorius (LMA Ekonomikos institutas)
R. Baltrušis — chemijos mokslų daktaras, profesorius (KPI)
J. Bredikis — medicinos mokslų daktaras, akademikas (KMD)
F. Bukauskas — biologijos mokslų daktaras, profesorius (KMD)
A. Buračas — ekonomijos mokslų daktaras, profesorius, akademikas (LMA Ekonomikos institutas)
A. Butkus — filologijos mokslų kandidatas, lituanistas (Vilniaus universitetas, KVF)
V. Butkus — teologijos mokslų daktaras, profesorius (Kunigų seminarija)
VI. Gronškas — ekonomijos mokslų daktaras, profesorius (Vilniaus universitetas, KVF)
A. Gutmanas — biologijos mokslų daktaras (KMD)
L. Kairiūkštis — žemės ūkio mokslų daktaras, profesorius, akademikas (MŪT)
A. Karoblis — fizikos-matematikos mokslų kandidatas, docentas (KPI)
L. Klumbys — medicinos mokslų daktaras, profesorius (KMD)
G. Kostkevičius — technikos mokslų kandidatas, docentas (KPI)
R. Marčėnas — istorijos mokslų kandidatas (Vilniaus universitetas, KVF)

Janina Reklaitienė (Purdue University) — lingvistika
Gintaras Reklaitis (Purdue University) — chemijos inžinerija
Antanas Rubšys (Manhattan College, New York) — religinės studijos
Kęstutis Skrupskelis (University of South Carolina) — filosofija
Viktorija Skrupskelytė (Oberlin College, Ohio) — prancūzų literatūra
Antanas Sužiedėlis (Catholic University of America, Washington, D.C.) — psichologija.
Rimvydas Šilbajoris (Ohio State University, Columbus) — slavistika
Julius Šmulkštys (Indiana University, Fort Wayne) — politologija
Aleksandras Štomas (Hillsdale College, Michigan) — politologija
Ina Užgiriene (Clark University, Worcester, Massachusetts) — psichologija
Rimas Vaičaitis (Columbia University) — aeronautikos inžinerija
Rimas Vaišnys (Yale University) — fizika
Vytautas Vardys (University of Oklahoma) — politologija
Bronius Vaškėlis (University of Illinois at Chicago) — lituanistika
Tomas Venclova (Yale University) — slavistika
Romualdas Viskanta (Purdue University) — šilumos mokslai
Pranas Zundė (Georgia Institute of Technology, Atlanta) — informatika
Kęstutis Paulius Žygas (University of Arizona) — architektūra

Lietuvoje Vytauto Didžiojo universiteto Kaune atkūrimo tary-

bos nariai ir Pasaulio lietuvių kultūros mokslo ir švietimo centro valdybos nariai, kandidatuojantys į Vytauto Didžiojo universiteto akademinį senatą, yra šie:

Per Šeštąjį Mokslo ir kūrybos simpoziumą šių metų lapkričio 24 dieną Lemonte į Vytauto Didžiojo universiteto Kaune Steigiamąjį senatą buvo išrinkti nariais šie lietuviai mokslininkai iš įvairių pasaulio kraštų:

Vytauto Didžiojo universiteto Steigiamojo senato rinkimai

Per Šeštąjį Mokslo ir kūrybos simpoziumą šių metų lapkričio 24 dieną Lemonte į Vytauto Didžiojo universiteto Kaune Steigiamąjį senatą buvo išrinkti nariais šie lietuviai mokslininkai iš įvairių pasaulio kraštų:

Australija
Vytautas Doniela (Newcastle University, New South Wales) — filosofija

Algis Taškūnas (University of Tasmania, Hobart) — ekonomija

Italija
Vytautas Kazlauskas (Gregorian universitetas, Roma) — religinės studijos

Paulius Rabikauskas (Gregorian universitetas, Roma) — istorija

Lenkija
Bronius Maskauskas (Lenkijos Mokslo akademijos institutas, Varšuva) — istorija

Kanada
Henris Dauderis (Concordia University, Montreal) — sąskaityba

Ilona Gražytė-Maziliauskienė (College Ahuntsic, Montreal) — anglistika

Romas Vaštokas (Trent University, Ontario) — antropologija

Jungtinės Amerikos Valstybės
Valdas Adamkus — EPA regioninis direktorius
Kazys Almenas (University of Maryland) — atominė inžinerija
Algirdas Avižienis (University of California) — kompiuteriai
Audronė Barūnaitė-Willeke (Miami University, Ohio) — germanistika
Liucija Baškauskaitė (Cali-

fornia State University, Northridge) — antropologija

Vytautas Bieliauskas (Xavier University, Cincinnati, Ohio) — psichologija

Birutė Ciplijauskaitė (University of Wisconsin) — ispanų literatūra

Vytautas Černius (Temple University, Philadelphia) — psichologija

Marija Gimbutienė (University of California) — archeologija
Emanuelis Jarašūnas (California State University, Long Beach) — mechaninė inžinerija
Rimas Kalvaitis (University of New Hampshire) — verslas
Edvardas Kaminskas (Harvard University) — medicina
Romualdas Kašuba (Northern Illinois University, De Kalb) — mechanika
Dalia Katiliūtė-Boydston (St. Xavier College, Chicago) — psichologija
Jolita Kisieliūtė-Narutienė (University of Illinois at Chicago) — verslas
Vytautas Klemas (University of Delaware) — ekologija
Antanas Klimas (University of Rochester, New York) — lingvistika
Arvydas Klierė (California Institute of Technology, Pasadena) — erdvių mokslai
Arūnas Liulevičius (University of Chicago) — matematika
Juozas Navickas (Boston College) — filosofija
Algis Norvilas (St. Xavier College, Chicago) — psichologija
Feliksas Palubinskas (Purdue

University) — ekonomija

Janina Reklaitienė (Purdue University) — lingvistika

Gintaras Reklaitis (Purdue University) — chemijos inžinerija

Antanas Rubšys (Manhattan College, New York) — religinės studijos

Kęstutis Skrupskelis (University of South Carolina) — filosofija

Viktorija Skrupskelytė (Oberlin College, Ohio) — prancūzų literatūra

Antanas Sužiedėlis (Catholic University of America, Washington, D.C.) — psichologija.
Rimvydas Šilbajoris (Ohio State University, Columbus) — slavistika
Julius Šmulkštys (Indiana University, Fort Wayne) — politologija
Aleksandras Štomas (Hillsdale College, Michigan) — politologija
Ina Užgiriene (Clark University, Worcester, Massachusetts) — psichologija
Rimas Vaičaitis (Columbia University) — aeronautikos inžinerija
Rimas Vaišnys (Yale University) — fizika
Vytautas Vardys (University of Oklahoma) — politologija
Bronius Vaškėlis (University of Illinois at Chicago) — lituanistika
Tomas Venclova (Yale University) — slavistika
Romualdas Viskanta (Purdue University) — šilumos mokslai
Pranas Zundė (Georgia Institute of Technology, Atlanta) — informatika
Kęstutis Paulius Žygas (University of Arizona) — architektūra

Lietuvoje Vytauto Didžiojo universiteto Kaune atkūrimo tary-